

RÅDETS BESLUT (Gusp) 2021/649**av den 16 april 2021****om unionens stöd till verksamhet som bedrivs av sekretariatet för vapenhandelsfördraget till stöd för vapenhandelsfördragets genomförande**

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionen, särskilt artiklarna 28.1 och 31.1,

med beaktande av förslaget från unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, och

av följande skäl:

- (1) Vapenhandelsfördraget (*fördraget*) antogs av Förenta nationernas (FN) generalförsamling den 2 april 2013 genom resolution A/RES/67/234 B. Fördraget öppnades sedan för undertecknande den 3 juni 2013 och trädde i kraft den 24 december 2014. Samtliga medlemsstater är parter i fördraget.
- (2) Syftet med fördraget är att fastställa högsta möjliga gemensamma internationella normer för att reglera eller förbättra regleringen av den internationella handeln med konventionella vapen och att förebygga och utrota den olagliga handeln med konventionella vapen samt förhindra deras avledning. De centrala utmaningarna när det gäller att uppnå målen med fördraget är fördragets effektiva genomförande av de stater som är parter i fördraget (*statsparterna*) samt dess universella tillämpning, varvid det bör beaktas att regleringen av den internationella vapenhandeln per definition är en global fråga. För att bidra till hanteringen av dessa utmaningar antog rådet beslut 2013/768/Gusp ⁽¹⁾ den 16 december 2013 och beslut (Gusp) 2017/915 ⁽²⁾ den 29 maj 2017, varigenom unionens exportkontrollrelaterade biståndsportfölj utvidgades med verksamhet som är specifik för fördraget.
- (3) Genom fördraget inrättas ett sekretariat (*sekretariatet*) som ska bistå statsparterna i arbetet med att effektivt genomföra vapenhandelsfördraget. Sekretariatet ansvarar för följande: att ta emot, tillgängliggöra och dela ut de rapporter som fastställs i vapenhandelsfördraget, att upprätthålla en lista över nationella kontaktpunkter och göra den tillgänglig för statsparterna, att underlätta samordningen av erbjudanden och framställningar om bistånd med avseende på genomförande av fördraget och främja internationellt samarbete enligt begäran, att underlätta statspartskonferensens arbete, bland annat genom att förbereda möten enligt fördraget och tillhandahålla den service som krävs för dessa möten, och att utföra andra uppgifter som statspartskonferenserna bestämmer. Sekretariatet administrerar också den frivilliga fond som statsparterna har inrättat enligt artikel 16.3 i fördraget för att bistå statsparternas genomförande av fördraget. Vid den fjärde statspartskonferensen anförtroddes dessutom sekretariatet förvaltningen av programmet för sponsring av fördraget, som inrättats för att underlätta för staternas företrädare att delta i möten om fördraget.
- (4) I sin globala strategi för Europeiska unionens utrikes- och säkerhetspolitik från 2016 åtar sig unionen att främja en regelbaserad världsordning. Det ligger i unionens intresse att främja överenskomna regler för att tillhandahålla globala kollektiva nyttigheter och bidra till en fredlig och hållbar värld. Unionen främjar en regelbaserad världsordning med multilateralism som huvudprincip och FN som själva kärnan. Unionen ger starkt stöd till ökat

⁽¹⁾ Rådets beslut 2013/768/Gusp av den 16 december 2013 om EU:s verksamhet till stöd för vapenhandelsfördragets genomförande, inom ramen för den europeiska säkerhetsstrategin (EUT L 341, 18.12.2013, s. 56).

⁽²⁾ Rådets beslut (Gusp) 2017/915 av den 29 maj 2017 om unionens utåtriktade verksamhet till stöd för vapenhandelsfördragets genomförande (EUT L 139, 30.5.2017, s. 38).

deltagande i samt universell tillämpning, fullständigt genomförande och verkställighet av multilaterala fördrag och system för nedrustning, förhindrande av spridning och vapenkontroll, inbegripet fördraget. Inom ramen för dessa övergripande politiska mål är stödet till sekretariatet väl förenligt med det specifika målet att stärka det multilaterala system som ligger till grund för en ansvarsfull vapenhandel.

- (5) Sekretariatet har goda förutsättningar att etablera kontakter med alla multilaterala, regionala, nationella och civila samhällsorganisationer som genomför projekt till stöd för fördragets universella tillämpning eller genomförande. Unionen lämnar även sedan lång tid exportkontrollbistånd avseende varor med dubbla användningsområden och stöder på så sätt utvecklingen av regelverk och institutionell kapacitet för upprättande och efterlevnad av effektiva exportkontroller avseende varor med dubbla användningsområden och varor med militär användning. Sekretariatet strävar efter att säkerställa att dess projekt kompletterar unionens befintliga program för exportkontrollbistånd avseende varor med dubbla användningsområden och vapen, såsom de inom ramen för beslut (Gusp) 2017/915.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

1. För att stödja vapenhandelsfördragets (*fördraget*) effektiva genomförande och universella tillämpning ska unionen stödja sådan verksamhet från sekretariatets sida som har följande mål:

- Stödja statsparter när det gäller att stärka deras kontrollsysteem för vapenöverföring för ett effektivt genomförande av fördraget.
- Stärka sekretariatets institutionella struktur som det viktigaste organet när det gäller att bistå statsparterna i fördraget vid genomförandet av fördraget.

2. För att uppnå de mål som anges i punkt 1 ska unionen stödja följande projektverksamheter:

- a) Stöd till kapacitetsuppbyggnad för nationella kontaktpunkter för fördraget.
- b) Upprättande av en expertlista i syfte att förbättra kapaciteten hos lokala och regionala experter på fördraget att tillhandahålla rådgivning och utbildning om genomförande av fördraget på lokal och regional nivå ("utbildning av utbildare"),
- c) stöd till en databas för samordning av behov och resurser.

En detaljerad beskrivning av de projektverksamheter som anges i denna punkt återfinns i bilagan.

Artikel 2

1. Unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik (den höga representanten) ska ansvara för genomförandet av detta beslut.

2. Det tekniska genomförandet av de projektverksamheter som anges i artikel 1.2 ska ske genom sekretariatet.

3. Sekretariatet ska utföra sina uppgifter under den höga representantens ansvar. Den höga representanten ska i detta syfte ingå nödvändiga överenskommelser med sekretariatet.

Artikel 3

1. Det finansiella referensbeloppet för genomförandet av de projektverksamheter som anges i artikel 1.2 ska vara 1 370 000 EUR.

2. De utgifter som finansieras med det referensbelopp som fastställs i punkt 1 ska förvaltas i enlighet med de förfaranden och regler som är tillämpliga på unionens budget.

3. Kommissionen ska övervaka att de utgifter som finansieras genom det referensbelopp som fastställs i punkt 1 förvaltas korrekt. Den ska i detta syfte ingå den överenskommelse som krävs med sekretariatet. I överenskommelsen ska det fastställas att sekretariatet ska säkerställa att unionens bidrag synliggörs i proportion till dess storlek.

4. Kommissionen ska sträva efter att ingå den överenskommelse som avses i punkt 3 så snart som möjligt efter det att detta beslut har trätt i kraft. Den ska underrätta rådet om eventuella svårigheter i samband med detta och om tidpunkten för ingåendet av överenskommelsen.

Artikel 4

1. Den höga representanten ska rapportera till rådet om genomförandet av detta beslut på grundval av regelbundna rapporter utarbetade av sekretariatet. Rapporterna ska ligga till grund för rådets utvärdering.

2. Kommissionen ska informera om de finansiella aspekterna av genomförandet av de projektverksamheter som anges i artikel 1.2.

Artikel 5

Detta beslut träder i kraft samma dag som det antas.

Det ska upphöra att gälla 24 månader efter dagen för ingåendet av den överenskommelse som avses i artikel 3.3 eller, om överenskommelsen inte har ingåtts inom den perioden, sex månader efter dagen för överenskommelsens antagande.

Utfärdat i Bryssel den 16 april 2021.

På rådets vägnar
A.P. ZACARIAS
Ordförande

BILAGA

PROJEKTDOKUMENT

1. PROJEKT**1.1 Projekt 1: Stöd till kapacitetsuppbyggnad vid nationella kontaktpunkter för vapenhandelsfördraget****1.1.1 Övergripande projektmål**

Att bygga upp kapaciteten hos konventionsstaternas nationella kontaktpunkter, bland annat genom att öka deras kunskaper om skyldigheterna inom ramen för vapenhandelsfördraget liksom deras medvetenhet om utvecklingen av processen kring vapenhandelsfördraget.

1.1.2 Bakgrund

På rekommendation av arbetsgruppen för öppenhet och rapportering gav den tredje konferensen för de stater som är parter i vapenhandelsfördraget (*parts-konferensen*) i uppdrag åt sekretariatet för vapenhandelsfördraget (*sekretariatet*) att utarbeta ett vägledningsdokument för de nationella kontaktpunkterna som beskriver funktionens roll och eventuella uppgifter, däribland att säkerställa att obligatorisk rapportering om vapenhandelsfördraget förbereds, är fullständig och lämnas in i tid. Utöver detta har sekretariatet identifierat ett behov av att säkerställa att nationella kontaktpunkter deltar på ett konstruktivt sätt i möten om vapenhandelsfördraget – inbegripet förberedande möten och arbetsgruppsmöten.

1.1.3 Verksamhet och resultat

Detta projekt skulle omfatta följande verksamheter/mål:

- a) Utarbeta ett vägledningsdokument för de nationella kontaktpunkterna med en beskrivning av funktionens roll och dess eventuella uppgifter,
- b) skapa en webbsida/portal som är särskilt avsedd för de nationella kontaktpunkterna med länkar till information som är relevant för dem,
- c) inför varje möte om vapenhandelsfördraget anordna tre halv- eller heldagsgenomgångar riktade till de nationella kontaktpunkterna där de får information och uppdateras inför det kommande mötet och ges möjlighet att ställa frågor och få förtydligande information, och
- d) inrätta en mekanism för att regelbundet och systematiskt nå ut till de nationella kontaktpunkterna på individuell basis för att stödja deras deltagande i vapenhandelsfördraget.

1.1.4 Förväntade projektresultat

- a) Ökad kunskap om skyldigheter inom ramen för vapenhandelsfördraget (inklusive rapportering) bland de nationella kontaktpunkterna för vapenhandelsfördraget.
- b) Ökad medvetenhet om processen kring vapenhandelsfördraget.
- c) Omfattande spridning av informationsmaterial om vapenhandelsfördraget till nationella kontaktpunkter och andra.

1.1.5 Målgrupp

Konventionsstaternas nationella kontaktpunkter.

1.2 Projekt 2: Expertlista (för utbildning av utbildarna)**1.2.1 Övergripande projektmål**

Bygga upp kapaciteten hos lokala och regionala experter på vapenhandelsfördraget att tillhandahålla rådgivning och utbildning om genomförandet av vapenhandelsfördraget på lokal och regional nivå i syfte att minska beroendet av internationella rådgivare och organisationer, förbättra kvaliteten på utbildnings- och genomförandebiståndet och bidra till att bättre anpassa kapacitetsuppbyggande insatser.

1.2.2 Bakgrund

Vissa projekt inom ramen för vapenhandelsfördragets frivilliga fond (*den frivilliga fonden*) har genomförts med stöd av lokala organisationer och nationella eller regionala rådgivare, men de flesta av de projekt som har genomförts sedan den frivilliga fonden inrättades vid den andra partskonferensen har involverat/engagerat *internationella* experter och/eller en projektgenomförandepartner som är en *internationell* organisation (t.ex. en FN-enhet) eller en *internationell icke-statlig* organisation. Fortsatt beroende av internationell expertis är inte effektivt eller hållbart av följande skäl:

1. Internationella resor som krävs för att internationella experter ska kunna delta i och underlätta utbildningsseminarier och de dagliga avgifter eller arvoden som begärs av internationella experter är kostsamma (i förhållande till kostnaderna för att anlita en lokal eller regional expert), och
2. fortsatt beroende av internationella experter bygger inte upp kapaciteten och sakkunskapen hos lokala och regionala rådgivare som på längre sikt kan tillhandahålla utbildnings- och genomförandebistånd av varaktig och anpassad karaktär.

Dessutom framgår det tydligt av erfarenheterna med den frivilliga fonden att vissa rådgivare och organisationer skulle behöva utvecklingsbistånd för att fullt ut kunna fullfölja sina roller i projekt för genomförande av vapenhandelsfördraget. Sekretariatet skulle vilja ta upp frågan om beroendet av internationella rådgivare och organisationer och kvaliteten på viss utbildning och visst bistånd som tillhandahålls genom ett projekt vars syfte är att bygga upp lokala och regionala rådgivares kapacitet att tillhandahålla bistånd för utbildning och genomförande.

1.2.3 Verksamhet och resultat

Detta projekt skulle omfatta följande verksamheter/mål:

- a) Utforma en workshop på temat "utbilda utbildarna" som skulle bygga upp kapaciteten hos lokala och regionala rådgivare att tillhandahålla utbildning och genomförandebistånd av hög kvalitet,
- b) ta fram utbildningsmaterial för att underlätta workshopparna för utbildning av utbildare,
- c) nå ut till rådgivare i målregioner för att delta i de skraddarsydda workshopparna för utbildning av utbildare och
- d) anordna sex workshoppar för utbildning av utbildare i olika regioner.

1.2.4 Förväntade projektresultat

- a) Ett ökat antal lokala och regionala rådgivare som är "experter" på vapenhandelsfördraget, enligt godkännande av sekretariatet för vapenhandelsfördraget, och som kan tillhandahålla utbildnings- och genomförandebistånd av hög kvalitet på lokal och regional nivå.
- b) Upprättande av en offentlig förteckning över rådgivare som godkänts av sekretariatet med kapacitet att tillhandahålla utbildnings- och genomförandebistånd av hög kvalitet (expertlista). En sådan förteckning skulle exempelvis kunna spridas till potentiella mottagare av bistånd via den frivilliga fonden som söker rådgivare eller partner för projektgenomförande.

1.2.5 Målgrupp

- Lokala och regionala rådgivare.
- Givare och mottagare av bistånd via den frivilliga fonden.

1.3 Projekt 3: Stöd till en databas över matchningsbehov och resurser

1.3.1 Övergripande projektmål

Att utveckla en mekanism för matchning av erbjudanden och begäranden om bistånd för genomförandet av fördraget i syfte att minska dubbelarbete och överlappningar mellan projekt för bistånd inom ramen för vapenhandelsfördraget och öka antalet stater som får riktat bistånd.

1.3.2 Bakgrund

Enligt artikel 18.3 c i vapenhandelsfördraget har sekretariatet i uppdrag att underlätta matchningen av erbjudanden och framställningar om bistånd för genomförandet av fördraget. Konventionsstaterna uppmanas att vid behov söka bistånd och på begäran tillhandahålla bistånd, men det finns ingen formell mekanism för att söka eller erbjuda bistånd inom ramen för vapenhandelsfördraget. Dessutom innehåller de nuvarande rapporteringsmallarna inte någon möjlighet att

begära eller erbjuda bistånd (såsom är fallet för mallarna i andra processer, t.ex. FN:s handlingsprogram för handeldvapen och lätta vapen). Sekretariatet skulle vilja undersöka möjligheterna att utveckla en databas eller annan mekanism för att matcha behov och resurser för genomförandet av vapenhandelsfördraget i syfte att fullgöra sina skyldigheter enligt fördraget och förbättra det internationella samarbetet och biståndet.

1.3.3 Verksamhet och resultat

Detta projekt skulle omfatta följande verksamheter/mål:

- a) Undersöka möjligheterna att inrätta en mekanism för att matcha behov och resurser, bland annat genom en jämförande översyn av befintliga mekanismer i andra forum samt genom samråd med både mottagare och givare,
- b) utforma och inrätta en mekanism för matchning av behov och resurser, inbegripet en elektronisk databas med begäranden och erbjudanden om bistånd samt utveckling av ett onlineverktyg för att begära bistånd och
- c) inleda, offentliggöra och upprätthålla mekanismen för matchning av behov och resurser.

1.3.4 Förväntat projektresultat

Förbättrad information om konventionsstaternas biståndsbehov samt tillgängliga resurser för att tillgodose dessa behov.

Den mekanism som utvecklas skulle vara nära kopplad till den frivilliga förvaltningsfonden (som förvaltas av sekretariatet) för att säkerställa komplementaritet mellan biståndsmekanismerna.

1.3.5 Målgrupp

- Konventionsstater och signatärstater som söker bistånd för genomförandet av vapenhandelsfördraget.
- Givarstater som vill stödja projekt för genomförande av vapenhandelsfördraget.

2. ÖVERVÄGANDEN

2.1 Säkerställande av komplementaritet med pågående utåtriktad verksamhet inom ramen för vapenhandelsfördraget

Sekretariatet är förtroget med andra fonder som används för att finansiera projekt som rör vapenhandelsfördragets genomförande, såsom FN:s fond till stöd för samarbetet för reglering av vapenhandeln och naturligtvis EU:s projekt för utåtriktad verksamhet avseende vapenhandelsfördraget. Sekretariatet har haft ett nära samarbete med ledarna/de ansvariga för båda insatserna, däribland det tyska förbundskontoret för ekonomi och exportkontroll (Bafa) och Expertise France, för att undvika dubbelfinansiering. Detta har inneburit att man regelbundet – och konfidentiellt – utbytt information om inkomna ansökningar och projekt som godkänts av de olika fonderna.

Inom ramen för EU:s stöd till sekretariatet för vapenhandelsfördraget skulle sekretariatet bygga upp/dra nytta av de förbindelser som utvecklats med Bafa och Expertise France för att säkerställa komplementaritet mellan sekretariatets EU-finansierade projekt och det pågående arbetet inom EU:s projekt för utåtriktad verksamhet avseende vapenhandelsfördraget. Sekretariatet skulle till exempel anlita medlemmar i EU:s expertpool för att delta i en workshop för experter i syfte att validera utbildningsmaterial som tagits fram för delen ”utbilda utbildarna” i projekt 2 (expertlista (utbildning av utbildarna)) och för att dela med sig av sina erfarenheter och lärdomar.

Sekretariatet skulle dessutom inhämta synpunkter från genomförandepartnerna för EU:s utåtriktade projekt för vapenhandelsfördraget när det gäller att identifiera statliga företrädare och andra personer som ska väljas ut för att delta i sekretariatets program ”utbilda utbildarna”. Sekretariatet skulle också kunna samarbeta med partnerna och experter för genomförandet av EU:s projekt för utåtriktad verksamhet avseende vapenhandelsfördraget i syfte att ringa in de biståndsbehov bland målstaterna vilka identifierats som en del av EU:s färdplan och annan utåtriktad verksamhet på EU-nivå. Sådan information skulle kunna användas för att fylla i den databas för matchningsbehov och resurser som avses i projekt 3 (Stöd till en databas för matchning av behov och resurser).

Sammanfattningsvis ser sekretariatet många möjligheter till en fortsatt dialog/partnerskap inom ramen för EU:s utåtriktade projekt för vapenhandelsfördraget i syfte att säkerställa komplementaritet mellan de två projekten i strävan att uppnå det gemensamma målet om ett effektivt genomförande av vapenhandelsfördraget.

2.2 Effekterna och konsekvenserna av covid-19

Covid-19 påverkar de flesta länder runtom i världen, om än i varierande grad. De begränsningar av rörlighet, mötesstorlek och resor som många länder har infört till följd av utbrottet kommer sannolikt att påverka genomförandet av projekt inom ramen för vapenhandelsfördraget under de kommande månaderna och eventuellt under flera år.

Även med tanke på att det i nuläget är oklart och oförutsägbart hur varaktigt covid-19-utbrottet och dess effekter kommer att bli är det svårt att med säkerhet veta vilka konsekvenser detta får för de projektverksamheter som inbegriper internationella resor och/eller fysiska möten samt tidsfrister.

Sekretariatet kommer att ta hänsyn till dessa omständigheter i sin projektplanering på följande sätt:

För det första har sekretariatet utarbetat ett utkast till projektplan för genomförandet av de tre projekt som beskrivs i förslaget, vilket säkerställer att så mycket av det skrivbordsarbete för förberedelser, planering, utåtriktad verksamhet, forskning och utarbetande som krävs för vart och ett av projekten genomförs under projektets första 15 månader (april 2021–juni 2022). Den verksamhet som kräver fysiskt deltagande – nämligen de workshoppar på temat "utbilda utbildarna" som ingår i projekt 2 (expertlista (utbildning av utbildarna)) – skulle enligt planerna äga rum under projektets andra år (juli–november 2022). Om covid-19-pandemin fortfarande påverkar möjligheterna att resa och genomföra workshoppar med fysisk närvaro i oktober 2022 kan en förlängning av tiden eller annan beredskapsplan naturligtvis behöva övervägas.

För det andra har sekretariatet beredskapsplaner för viss projektverksamhet där fysiska möten eller personligt deltagande planeras. Exempel: projekt 1 (Stöd till kapacitetsuppbyggnad vid nationella kontaktpunkter för vapenhandelsfördraget) syftar till att anordna en halv- eller heldagsgenomgång inför varje möte i vapenhandelsfördraget (som inleds vid den åttonde partskonferensen) avsedd för nationella kontaktpunkter, där de får information och uppdateras inför det kommande mötet samt ges möjlighet att ställa frågor och få förtydligande information. Förhoppningen är att dessa genomgångar kan och kommer att äga rum fysiskt före varje möte i vapenhandelsfördraget (liksom själva mötet). Om detta inte är möjligt på grund av begränsningar till följd av covid-19-pandemin, kan sådana genomgångar hållas virtuellt per region (vid behov) för att beakta tidszons- och språkfaktorer.
